

Impact met een krachtig integraal klimaatgericht innovatiesysteem

'Samen van kluitjes- naar totaalvoetbal'

Vanuit de Industriegroep Innovatie

Datum: juni 2020

De Nederlandse industrie staat aan de vooravond van een grote transitie en in het Klimaatakkoord zijn daarover afspraken gemaakt. De huidige processen zullen drastisch getransformeerd worden naar CO₂-neutraal: procesinnovatie met doorbraaktechnologieën, elektrificatie, circulaire processen en vooral gebaseerd op hernieuwbare energie. Veel van de huidige industriële complexen zullen een grote transformatie doormaken. Deze ontwikkeling vindt plaats tegen een Europese en internationale achtergrond, waar ook stappen worden gezet gericht op verduurzaming.

Wij zijn blij met de recente visie van het kabinet op verduurzaming van de basisindustrie, waarin de sterktes van Nederland naar voren worden gehaald. Ons land heeft alles in huis om dé vestigingsplaats te zijn voor de wereldkampioen duurzame industrie. Terecht wordt aangegeven dat innovatie een van de vier gebieden is, waarop stappen gezet moeten worden: langjarige inzet en focus op de ontwikkeling en vooral de opschaling en realisatie van cruciale technische ontwikkelingen, waarvoor maatwerk en alternatief instrumentarium noodzakelijk is.

Om de CO₂-reductiedoelstellingen voor 2030 en 2050 te behalen is namelijk een significante versnelling van innovatie en investeringen nodig. Het Missiegedreven Innovatieprogramma met de concrete industriële technologische doelstellingen is een belangrijke pijler hierin. Missieteam C geeft hieraan sturing en moet borgen dat alle activiteiten gericht zijn op het kunnen behalen van het kampioenschap. Hiertoe had zij echter tot nu toe alleen het pupillenelftal tot haar beschikking - het MOOI-programma met een jaarlijks budget van 8,5 miljoen.

Wij zijn verheugd dat recent onder het Groeifonds eindelijk de gouden bal in het veld is gebracht: 1 miljard euro ten behoeve van een groot industrieel programma. Als een kluitje vlogen dan ook alle potentiële spelers op de bal af: om vooral te zorgen zelf voldoende speeltijd te krijgen. Maar helaas werd het uiteindelijke doel uit het oog verloren. Bij de keuzes en uitwerking werden industriële hoofdspelers mondjesmaat betrokken. Het is verder verwonderlijk dat Missieteam C, geïnstalleerd om het kampioenschap te borgen, niet bij de totstandkoming betrokken is geweest.

Het moge duidelijk zijn dat wij ons grote zorgen maken of we met de huidige gebrekkige aansturing en coördinatie onze doelstellingen zullen halen. Naast het MOOI-instrument zijn er instrumenten zoals de DEI+, de HER en de SDE++ en ook Europa is in beweging met het Innovation Fund, Strategic Research and Innovation Agenda's, IPCEIs, etc. Wat nodig is dat alle instrumenten als geheel krachtig en integraal met consensus en samenwerking tussen alle relevant stakeholders richting één doel werken: CO₂-emissiereductie in de industrie. We roepen op tot een dialoog over versterking van het innovatiesysteem waarbij we een aantal elementen inbrengen:

- **Benutting van de innovatiekracht van de industriële spelers:** In een efficiënt innovatiesysteem worden alle stakeholders effectief benut voor de inrichting en de invulling van de onderliggende projecten. Hierbij moet benadrukt worden dat vooral bedrijven die CO₂ moeten reduceren aan de bal moeten zijn en in staat zijn om aan te geven welke onderwerpen daadwerkelijk bijdragen aan de gewenste transitie. Binnen de collectieve bedrijven is de kennis en workforce aanwezig om snel en adequaat de belangrijkste vragen en benodigde activiteiten te articuleren. Wij stellen voor dat het opstellen van R&D projecten snel, effectief en bottom up vanuit de industrie kan plaatsvinden met goede aansluiting op de kabinetsvisie. Op basis van de 80/20 regel kan dan snel en pragmatisch geschakeld worden en ook de financiële commitment aan de private kant worden geborgd.

- Een **totaalaanpak** in de innovatie: Innovatie is meer dan onderzoek en ontwikkeling. Een missie-gedreven innovatie-systeem heeft focus op alle aspecten die nodig zijn op het behalen van de impact: het ondersteunen van het gehele traject om tot realisatie te komen. Met een passende balans tussen quick wins om de 2030 doelstellingen te halen en benodigde keuzes om in 2050 CO₂ neutraal te worden. Dit vereist niet alleen voortgang en aansluiting in technologie readiness level (TRL), maar ook aandacht voor de samenhang met de benodigde systeemintegratie, een koppeling met financiële voorwaarden, zekerstellen benodigde energie-infrastructuur en logistiek, wegnemen van risico's, oplossen van maatschappelijke uitdagingen, faciliterende regelgeving etc.: als we de Innovation Readiness Level van het systeem niet verhogen, dan komen alle prachtige technologieën er niet uit en worden doelstellingen niet gehaald. Ook vereist het passende budgetten voor de verschillende fasen van innovatie die in verhouding staan met de omvang van de transformatie. Met een totaalaanpak kun je de wedstrijden winnen.
- **Samenwerking met regio's en buiten Nederland:** Het gaat hier o.a. om de complementariteit met de in de regio's en in Europa beschikbare faciliteiten en instrumenten (o.a. Innovation Fund), zodat een optimale synergie kan worden verkregen. En tevens gaat het om samenwerking in de ontwikkeling van cruciale technologische innovaties, waarbij Nederlandse en buitenlandse technologieën worden geïntegreerd tot CO₂-besparende oplossingen. Ook een goede afweging tussen "make or buy" is hierin belangrijk. De Nederlandse maakindustrie dekt maar een klein gedeelte van de toeleveranciers van apparaten, productielijnen, etc. Laten we als Nederland vooral koploper worden in het realiseren van de impact: optimale steun en randvoorwaarden voor de technologische integratie. Om in de voetbal analogie te blijven: in de Champions League zetten topclubs ook buitenlandse spelers op.
- Een adequate **industriële governance**, monitoring, evaluatie en bijsturing: aan de hand van industriële behoeftes, maatschappelijke en economische ontwikkelingen, buitenlandse innovaties en onderzoeksprogramma's, bijdrage aan klimaatdoelstellingen en techno-economische haalbaarheid. Het Missieteam C zou deze rol op zich kunnen nemen, met daarin een goede afspiegeling van de industrie die deze transformatie zal moeten doormaken. Wij adviseren om hierbij tevens gebruik te maken van reeds bestaande publiek-private platfora.
- Een **simpel en transparant** systeem van instrumenten: Om koploper te zijn in de klimaat- en energietransitie moeten alle industriespelers in Nederland meedoen. De huidige grote variatie in en versnippering van complexe instrumenten en bijbehorende randvoorwaarden, indieningscriteria, horizon (2030 / 2050) en rekenmethodieken (e.g. scope 1,2,3), het gebrek aan inhoudelijke aansluiting tussen TRL-niveaus en vooral de vaak nog technologie-georiënteerde focus in plaats van missiegedreven systeem-innovatie maakt het voor veel bedrijven echter nog lastig haar weg te vinden in het innovatiesysteem.
- **Een beeld van het eindresultaat.** De missie is een wereldkampioen klimaatneutrale, competitieve en groeiende industrie met hergebruik van grondstoffen en producten in 2050. Vanuit dit doel moet scherp gemaakt worden welke elementen nodig zijn en welke stappen genomen zullen moeten worden.

De industrie is graag bereid mee te denken en bij te dragen aan de realisatie van deze doelstellingen, via bestaande industriële platfora en PPS-projecten, het ter beschikking stellen van de R&D workforce en het mobiliseren van ons krachtige nationale en Europese netwerk.

Nederland kan en wil wereldkampioen worden in duurzame industrie.

De Industriegroep Innovatie

Remko Ybema (Nouryon), Annita Westenbroek (VNP), Bert Bosman (Sabic), Johan Dijkstra (Cosun), Klaas Vos (FrieslandCampina), Kees Biesheuvel (Dow), Peter Bruinenberg (AVEBE), Wim de Jong (Twence), Ed de Jong (Avantium), Onno de Vreede (VNCI), Hans van der Weijde (Tata Steel), Wouter Meiring (Shell) en Tjeerd Jongasma (ISPT)